

Prolog

Prin care, contrar obiceiului icoi, îi vom face pe cei care  
deschid această carte, femei și bărbați, să citească  
pentru

Roger Avermaete

# *sau* Fidel infidel?

## CUPRINS

### Prolog (5)

- Cap. 1 -** Despre definiția adulterului (13)
- Cap. 2. -** Pedepsirea adulterului de-a lungul epocilor (25)
- Cap. 3. -** Tipuri ale adulterului (35)
- Cap. 4. -** Adulterul fatalitate (45)
- Cap. 5. -** Adulter prin ambiția soțului (58)
- Cap. 6. -** Adulterul necesitate (65)
- Cap. 7. -** Adulterul eliberare (71)
- Cap. 8. -** Adulterul din dragoste (77)
- Cap. 9. -** Adulterul din bunătatea sufletului (82)
- Cap. 10. -** Adulterul- caz de conștiință (88)
- Cap. 11. -** Adulterul din necesitate patriotică (96)
- Cap. 12. -** Adulterul din poftă (99)
- Cap. 13. -** Considerații generale deduse din cercetarea cazurilor tip sau eseu despre determinarea responsabilității în cazul adulterului (101)
- Cap. 14. -** Sfaturi sub formă de aforisme pentru persoanele prea decepționate de capitolul precedent și care doresc să își ia precauții împotriva adulterului (110)
- Cap. 15. -** Despre adulter, considerat din punct de vedere social (120)
- Cap. 16. -** Despre utilitatea adulterului din punct de vedere economic (123)
- Cap. 17. -** Despre utilitatea adulterului din punct de vedere artistic (129)
- Cap. 18. -** Concluzie (135)

### Editorul (către Autor)

— Lasă-i în pace, o vor citi ! -

Vă mulțumesc, doamnelor, domnilor, pentru prețiosul vostru sprijin. Într-adevăr, vă prefer drept clienți, față de alții: sunteți atât de numeroși ! Să nu credeți că sunt mânat de interes.

Nu !

Ador însă mulțimile, marile mulțimi de oameni și mai ales mulțimile de cititori - este vorba de meseria mea,

înțelegeți ! Dacă o mică parte dintre voi ar dori să cumpere această cărticică, aş putea să imprim cinci sute de ediții în douăzeci și cinci de limbi. Ce lucrare minunată ar fi aceasta ! Iar acest lucru ar permite unui sărman tată de familie, care trebuie să tragă din greu pentru a câștiga un ban, să se retragă cu doi ani mai devreme într-un frumos castel nu prea mare de pe malul Loarei, pe care tocmai l-a cumpărat.

### Corul conștiințelor pure

— O vom citi oare ? Sau nu o vom citi ? ...

### Editorul

— Citiți-o, doamnelor și domnilor, citiți-o ! Dar mai ales nu uitați să o cumpărați !

O carte cumpărată este pe jumătate citită.

## Capitolul I

### DESPRE DEFINIȚIA ADULTERULUI

Cred că este util, dacă nu indispensabil, să definesc exact natura subiectului pe care îl voi trata. Ce este adulterul ? Am reflectat, am consultat vreo douăzeci de dicționare, care toate spun aproape același lucru, deci voi scrie:

#### DEFINIȚIE

**Adulterul reprezintă violarea fidelității conjugale.**

Este precis, clar și la obiect. Toată lumea înțelege acest lucru. Cum ? Protestați ? Și voi, până și voi ! Oare ce nu înțelegeți ? Cum ! Dumneata, bărbatul căsătorit, tată de familie, și dumneata soție și mamă, îndrăzniți să mă întrebați ce este fidelitatea conjugală ? Sfinte Sisoe ! Cum spunea Henric al IV-lea, sincer să fiu, găsesc că este surprinzător ! Ei bine, fie, o să vă scot din starea de ignoranță: Fidelitatea conjugală este... Nu, fidelitatea conjugală este... În mare, ce este fidelitatea conjugală ? ... Trebuie neapărat să aflăm ce este fidelitatea conjugală.

Dicționarele, în mod straniu, nu sunt multe cu privire la acest subiect. Astfel că am cercetat alte surse. M-am inspirat chiar din realitate: tatăl a șase copii și-a ridicat brațele către cer, spunând: „Milă, domnule, nu îmi mai vorbiți despre acest lucru, nu mă amărâți și mai mult!” O femeie al cărei soț este mult prea tânăr, a strigat cu un ton tragic: „Asta da suferință, domnule!” Un bărbat de treizeci și cinci de ani, luându-mă de-o parte: „Domnule, vă lipsește măsura și diplomația, cum rar se mai întâlnește. Din cauza dumneavoastră, voi avea o scenă cu soția. Sunt oare acestea întrebări care se pot pune în prezența soției legitime, domnule?” O doamnă slabă, dar și scundă, măritată de cinci ani, cochetă, coafată și pudrată: „Iată o întrebare, nu cunosc acest articol, unde se poate găsi, domnule?” O prințesă rusă: „Scuzați-mă domnule, sunt foarte grăbită. Îl voi întreba pe prinț, soțul meu, pe care trebuie să îl văd în câteva săptămâni.” Un colonel de armată: „Mii de fulgere! Asta le oferă un amuzament tuturor femeilor, mai puțin legitimitate, însă!” Alții au ridicat din umeri, au surâs, suspinat ori s-au prefăcut că nu înțeleg despre ce este vorba.

Din moment ce marea majoritate a acestor răspunsuri sunt foarte subiective pentru a avea o oarecare valoare în ochii noștri, iar altele îmi sunt absolut de neînțeles, am considerat că este mai înțelept să caut eu însumi definiția exactă a fidelității conjugale.

Iată rezultatul cercetărilor mele: fidelitatea conjugală se află în raport direct cu instituția căsătoriei. Ori, ce este căsătoria? Reprezintă uniunea legală dintre un

bărbat și o femeie. Dar nu este tot. Acest act are consecințe stipulate în toate codurile legale. Prin urmare, să vedem ce spune legea. Am făcut și acest lucru. Rezultă astfel că, prin faptul căsătoriei, cei doi își datorează fidelitatea, ajutorul și susținerea unul celuilalt. Soțul este dator să își protejeze soția, iar aceasta trebuie să i se supună. Mai mult, soții au obligația de a hrăni, întreține și crește copiii lor, dacă au, desigur. Iată ceea ce este clar. Aceste obligații reprezintă ceea ce se înțelege în mod precis prin fidelitatea conjugală.

De unde rezultă:

### **DEFINIȚIE CORECTATĂ**

***Adulterul reprezintă nerespectarea obligațiilor asumate prin actul căsătoriei.***

Una dintre prietenele mele, mi-a atras atenția:

„Să facem totuși o presupunere: vă plimbați de-a lungul unui râu cu soția; aceasta, printr-un mare nenoroc, cade în apa rece; dacă în acel moment suflul vă este suficient de meschin pentru a nu sări după ea, sub falsul pretext că nu știți să înotați, încălcați astfel una dintre obligațiile actului căsătoriei, și anume aceea care stipulează că trebuie să vă ajutați și să vă susțineți consoarta. Cu toate acestea, nu comiteți un adulter.”

„Sau: Tocmai ați născut un fiu care este de departe cel mai puternic puști din cartier, și refuzați să îl hrăniți pentru că acest lucru v-ar deforma sânii, și, în plus, îl forțați pe soț să se ocupe singur de el, motivând

că nu vi l-ați dorit. În acest caz, încălcați în mod clar mai multe obligații ale căsătoriei. Cu toate acestea, nu se poate vorbi de adulter."

Sincer să fiu, cred că definiția aceasta este incorectă. Dar ce ar trebui modificat? Știu foarte bine ce este un adulter, îi cunosc și gradele, percep numeroasele sale nuanțe; pe scurt, știu la perfecție cum se practică acesta, și cu toate acestea nu pot ajunge la o definiție exactă. Desigur, trebuie să existe cuvinte capabile să îmi exprime gândurile, dar o pudoare naturală și mai ales sentimentul de respect datorat cititoarelor, precum și cititorilor mei, mă fac să nu le pot folosi.

Nu le voi folosi decât forțat de necesități și, trebuie să spun, cu mare neplăcere. Se pare însă că nu reușesc să ajung până acolo, căci o inspirație subită îmi oferă această frază care pare a reuni toate condițiile de claritate, corectitudine și onestitate pe care le putem cere unei definiții:

### **DEFINIȚIE NOUĂ:**

***Adulterul este actul prin care unul dintre consorți îl înșală pe celălalt***

În fine! Parcă ar fi exactitatea în persoană. Chiar și un copil ar putea înțelege această definiție.

— Cum? Ce spui?... este deci nevoie de prieteni!

Unul dintre prietenii mei, chiar cel care a fost citat mai sus, îmi povestește:

— Bătrâne, imaginează-ți pentru un moment că ești căsătorit cu o femeie care este zgârcenia întruchipată. Sub pretextul de a-ți proteja starea de sănătate, îți interzice să fumezi și să bei alcool; mai mult, îți numără chiar banii din buzunar în timp ce dormi. Oricât te-ai strădui, din când în când ai nevoie de un trabuc și de un pahar de vin, și apoi, fără un aperitiv, cina nu ți se mai pare deloc atrăgătoare. Atunci, ce faci? Ești angajat, ascunzi faptul că ai primit o mărire de salariu, iar dacă ești vânzător la aprozar și eu vin și cumpăr cinci kilograme de prune, tu scrii în registru că am luat sare, iar diferența o pui în căptușeala pălăriei, în încălțăminte sau într-o altă ascunzătoare sigură. Făcând acest lucru, îți înșeli soția, dar, cu toate acestea, nu comiți un adulter. Sau imaginează-ți doar pentru o secundă că soția ta...

— Îți mulțumesc!... Un nou exemplu nu mai este necesar. Dar tu, un așa bun vorbitor, tu, care mă contracarezi atât de puternic, fă-mi, te rog, plăcerea și spune-mi ce este adulterul!

— Păi!... Vai!... Păi!... Știi ce? Este mult mai ușor de făcut decât de zis. Și apoi, ce dracu', ce nevoie aș avea să îl explic? Nu eu scriu o carte...

În acel moment a plecat. Ultima sa frază conține un reproș. Este oare fondat? Cu toate acestea, știu...

Laborioasă meditație. Însă mi-a revenit imediat inspirația. Rezultă:

## **NOUA DEFINIȚIE CORECTATĂ**

**Adulterul este actul prin care  
unul dintre consorți îi este infidel celuilalt.**

Asta este. Cuvântul infidel este mai precis decât „a înșela”. De data aceasta, am convingerea că fraza respectivă poate face față oricărei critici. Pentru a-mi regăsi calmul, am cerut părerea unui romancier pe care îl cunosc. După un timp de reflectat, acesta mi-a spus:

„Este perfect. Totuși, trebuie să ne înțelegem. Exemplu: atunci când un oarecare comerciant de fructe pe care îl vom numi domnul Pommier, merge în capitală pentru ‚afaceri’ și, venit fiind pentru ‚afacerile’ sale, într-o cafenea foarte șic, când, sub influența unor circumstanțe pe care vă las să le analizați dumneavoastră, numitul domn Pommier ajunge în situația de a face avansuri unei femei - care în mod evident nu are nici un raport cu soția sa - pe care o adoră, este chiar singura pe care o adoră, pentru care și-ar da viața ca să îi fie pe plac, și alte fraze asemănătoare, pe care doar urechile soției legitime au dreptul să le audă, domnul Pommier nu rămâne tocmai fidel credinței conjugale. Cu toate acestea, nu comite un adulter.”

Fiind nemulțumit de această demonstrație, prietenul meu îl interpelează, spre marele meu regret, pe un con-frate de-al său și îl pune la curent. Acest lucru îi permite celui din urmă să proclame cât îl țîn buzele:

„O! Sunt nenumărate cazuri... Am analizat mai multe adultere în romanele mele și pot să mă flatez că

am avut un oarecare succes...”

Mă întrebam unde vrea să ajungă, făcându-i tot felul de complimente referitor la talentul său de psiholog. Autorul protestează, își critică operele, demonstrează punctele lor sensibile, apoi îmi cere părerea. Se face astfel că a trebuit să discut într-o adevărată ploaie de salivă despre o carte pe care nu am citit-o. La sfârșit, romancierul îmi zice:

„Foarte frumoasă, definiția domniei tale. Foarte frumoasă! Totuși, ca să vorbesc cu rigoare, nu aș spune chiar deloc să este corectă, ci mai degrabă explicită. Știți romanul meu ‚Când dragostea moare...’ Ei bine, amintiți-vă de episodul în care contele Adhémar-Achille de Saint Genou, deși căsătorit cu baroana Adélaide de la Vacherie, îi promite frumoasei Marte că o va lua de soție, cu scopul de a o cuceri prin orice mijloace. Este un moment de-a dreptul patetic. Marthe, deja pe jumătate pierdută, îi promite contelui că își va lipi buzele de ale sale. Este clar că domnul conte îi este infidel soției, fără însă a se consuma un adulter...”

Am ieșit apoi la plimbare într-o stare jalnică. Ce să fac? Să renunț? Însă, numai ideea viitoarelor consolări din partea prietenilor îmi dădură curaj. Am decis astfel să continui, indiferent de ce se va întâmpla.

Amintindu-mi foarte bine de proverbul: „Avem câteodată nevoie și de cineva mai mare ca noi,” m-am dus la un celebru profesor de filozofie, membru al mai multor academii și care avea mai multe distincții una mai importantă decât cealaltă. M-a primit foarte bine. după mai multe sferturi de oră de așteptat în anticameră, i-am

explicat motivul vizitei, iar acesta a răspuns grăbit:

— Cu plăcere, domnule ! Acest cuvânt provine din latinul adulter, care, nici nu mai este nevoie să vă spun, are același sens. Este format din ad, care înseamnă ‚căt-re‘ și alter, care înseamnă ‚un altul.‘ Avem de asemenea verbul adulterare, a cărui semnificație, precum și echivalent francez, este a falsifica, a denatura, de exemplu, amestecând o anumită substanță cu o alta de calitate inferioară. La figurat, acest verb se folosește cu sensul a altera, a deforma, a vicia. De asemenea, se găsește în substantivul adulterism, care servește la desemnarea unui apelativ deformat.

Mai departe, celebrul profesor a consimțit să îmi explice că atunci când i se scrie numele într-un cuvânt și cu d mare, când ar fi fost normal să i se scrie cu apostrof, se comite un „adulterism.” A continuat prin a-mi da detalii foarte interesante despre operele sale, despre modul său de lucru, și mi-a arătat imagini în care era reprezentat în armătură. După aceasta, mi-a spus că este așteptat de mai bine de o jumătate de oră în cealaltă parte a orașului și și-a cerut scuze că trebuie să plece.

Profesorul a fost foarte politicos, dar acest lucru nu m-a ajutat să avansez.

Ca să nu mai vorbesc de cât rău mi-au făcut prietenii. Foarte adesea, sunt chiar insuportabili, pentru că se transformă în purtătorii de cuvânt al Adevărului Absolut, ceea ce îi face, pe onoarea mea, persoane foarte dezagreabile. Pot să fie însă cât se poate de prețioși atunci când lucrează în interesul meu. Prietenul meu, Pierre, a venit la mine cu un aer vesel.

— Evrica ! O am, a strigat acesta.

— Ce ai ?

— Definiția ta ?

— A ! Dragul meu...

— Cunosc această postură. Încetează cu recunoștința. Nu mai sunt idealist în seara asta. Cât ești dispus să plătești ?

Pretenția sa mi s-a părut exorbitantă. Cine mă putea asigura că definiția avea să reunească acele calități absolut necesare ?

— Fără târguieli ! Am dus mâna către un vechi dicționar. Vrei să plătești ? Spune, da sau nu ?

Atunci promit, plătesc chiar în avans.

— Iată !

Iau foaia de hârtie cu o ușoară nerăbdare.

— Ei bine ?

— Pierre, ești un înger !

Mă grăbesc atunci să transcriu:

## DEFINIȚIE

***Adulterul înseamnă a intra într-un pat străin sau a intra cu violență în patul alcuiva.***

Fără echivoc, sunt salvat.

În seara aceea, în cadrul unei mici reuniuni între prieteni, m-am mai lăsat păcălit o dată, atât eram de bucuros.

Totuși, prietenul meu, romancierul, cere să ia cuvântul:

— Să admitem pentru o secundă că sunt voluntar în Revoluție. Sunt fiul unei grădinărese și al unui șef de cafenea sau al unui dulgher, nu are nici o importanță. Am recrutat. am participat peste tot la bătălii: Jemmapes, Fleurus și la Rin. Am urcat în grad. Îi batem pe austrieci la Marengo. Seara, iată-mă deja colonel în batalionul 23, de vânătoare. Sunt cazat într-un castel splendid. Stăpâna castelului mă privește ca și cum aș fi un răufăcător. Vrea să mă cazeze la etaj, într-o cameră plină de mucegai. Eu mă înfurii, dar aceasta nu pare cătuși de puțin intimidată. Sunt orb de furie. Cer să am propria mea cameră. Aceasta refuză. Forțez ușile și mă culc în patul stăpânei castelului, în timp ce aceasta se retrage la etaj, în camera cea udă. Rezultatul este că am îndeplinit condițiile definiției domniei tale fără a comite un adulter.

Numai diavolul îi aduce pe romancierii cu poveștile lor cu tot !

Decepția mea fu remarcată și îi bucură pe prietenii mei. Unul dintre ei, care, slavă cerului, nu este scriitor, dar mare amator de cărți și bun cunoscător al anticilor, îmi zise până la urmă:

— Pentru ce ești supărat ? Definiția ta, iat-o...

Eu am început să protestez, însă.

— Ce a lipsit ? Nu este suficient de clară ?

— Fără îndoială !

— Oare dă naștere la ambiguități sau la interpretări false ?

— Nu, dar...

— La naiba, zău dacă mai înțeleg ! Atunci, ce este ?

— Găsesc că este doar prea elevată ! Cred că publicul...

— Deci așa ! Ți-e teamă că publicul !... Dar de când este și publicul ăsta un mare Tartuffe ? Tot respectul pentru public ! Pentru urechile prea caste, pentru pudoarea sa ! Publicul este ca o fetiță mămoasă care arată ca un băiat și face pe virgina imediat ce a intrat sub un acoperiș familial. Dacă publicul este scârbit atât de repede, ar fi bine să înceapă prin a fi puțin mai decent ! Dacă urechile sale delicate nu suportă anumite cuvinte, să înceapă prin a nu mai comite actele desemnate de respectivele cuvinte. Ce vremuri trăim... Viciul face ravagii, dar nu avem voie să îi spunem pe nume... corupția domnește, dar ne convine să tăcem. Se face trafic cu orice, dar este mai convenabil să închidem ochii. Pentru numele lui Dumnezeu ! Îi prefer de o mie de ori mai mult pe antici. Cel puțin, spuneau lucrurilor pe nume. Acum, trebuie să se elaboreze. Trebuie să ne punem pedestal la fiecare cuvânt, de parcă ar fi statuie. Iar adevărul nu este permis a fi spus decât în latină sau greacă.

Începu astfel o discuție foarte vie între admiratorul anticilor și romancierul partizan al adevărurilor trecute printr-un voal transparent, ceea ce le face și mai de dorit.

— Ești un pervers, un decadent !

— Iar tu ești un naturalist !

Unul vroia o definiție elevată, asemenea unei definiții medicale. Celălalt vroia o cochetărie, cizelată și cu un oarecare voal, dar foarte picantă.